

MORUŠA

Moruše sú vzrastné a dlhoveké stromy s atraktívnym ovocím osviežujúcej chuti. Na našom území sa pestujú už celé storočia. Dôkazom sú žijúce 100 až 200 ročné stromy, uchovávané ako vzácne chránené prírodné útvary.

Moruše sú teplomilné druhy, ktoré sa udomácnili v teplých nížinných polohách Slovenska. Moruša čierna (*Morua nigra*) sa najviac vyskytuje v pukaneckých viničiach južných svahov Štiavnického pohoria.

Ďalej sa objavuje aj moruša biela (*M. alba*) v mnohých regiónoch od malých Karpát až po Krupinskú vrchovinu a Východoslovenskú nížinu. Sú to regióny s charakteristickým dlhým vegetačným obdobím, s priemernými ročnými teplotami nad 8 °C, ktoré im poskytujú ideálne pestovateľské podmienky. Z tohto vyplýva, kde môžeme moruše pestovať.

Na pôdu nemajú osobitné nároky. Majú bohatý, hlboko koreniaci koreňový systém, čím si vedia zabezpečiť vodu a živiny z hlbších pôdnych vrstiev. Najlepšie im vyhovujú výhrevné, dostatočne priepustné a vlahé pôdy. Moruše sú vzrastné stromy (napr. 10 – 15 r. stromy dosahujú výšku 6 – 8 m a šírkou koruny 3 – 5 m). Moruše preto sadíme do väčších záhrad, kde majú dostatok priestoru, aspoň 10 m od okolitých rastlín. Vhodné je, aby pod stromami bola tráva, aby sme zabezpečili, aby plody zostali čisté.

Moruša je samoopelivá, preto nám stačí len jeden strom. Jednoročné vrúbľované stromky rodia v treťom až štvrtom roku po vysadení. Postupne ako stromy starnú, narastá aj úroda a môže dosiahnuť 50 – 100 kg. Zber plodov je jednoduchý, strasením na fóliu. Pri sadení sa vyhýbame semenáčom, ktoré často predávajú na trhu, pretože začínajú neskoro rodiť, ale môže sa stať, že majú len drobné podradné ovocie, alebo z nich vyrastú samčie typy, ktorých jahňady po odkvitnutí opadnú a stromy nikdy nezarodia.

Výsadbu mladých stromkov robíme skoro na jeseň alebo na jar obvyklým spôsobom k opornému kolu. Na jar po výsadbe zrežeme a rany zatrieme voskom. V ďalších rokoch ponecháme stromom voľnejší rast s občasným presvetlením koruny. V neskorších rokoch korunu zmladíme, čím dosiahneme tvorbu nových výhonov a tým aj väčších plodov. V období sucha zalievame a počas vegetácie prihnojujeme.

Moruša má plody čierne alebo biele v rôznych odtieňoch, sladké až príkrosladké, alebo sladkokyslé (pravá čierna moruša). Z hľadiska pestovania je moruša čierna náročnejšia na teplejšie polohy. Spoločnou vlastnosťou je, že sú vetroopelivé a plody dozrievajú postupne. Plody začínajú zrieť od prvého júlového týždňa u pravej čiernej moruše až do konca augusta. Plody sú tmavé, so silne farbiacou šťavou a osvieživou sladkokyslou chuťou. Využitie plodov je rozmanité: čerstvé plody na konzum, vhodné sú aj do ovocných pohárov a na prípravu kvalitných sirupov, kompótov, džemov, ovocných vín a destilátov. Opatrne zozbierané plody sa dajú aj mraziť. Plody moruše bielej začínajú zrieť skôr, od poslednej júnovej dekády do konca júla. Plody sú podlhovasto valcovité, sladšie a šťavnaté. Majú príjemnú morušovú arómu. Majú vyšší obsah cukrov a menej ovocných kyselín.

Na pestovateľské podmienky sú náročnejšie odrody moruše čiernej, ktorej sa už nedarí v podmienkach, kde ešte prospieva moruša biela. Oba druhy majú vysokú regeneračnú schopnosť, vysokú mrazuvzdornosť a odolnosť proti hubovým i bakteriálnym chorobám, ako aj virózam a škodcom. Pestujeme ich bez akejkoľvek chemickej ochrany, čím sa moruše významne podieľajú na tvorbe zdravého životného prostredia.

Centrum rozvoja záhradníctva, spol. s r.o.,

Hornonitrianska 20, 971 01 Prievidza

tel/fax: 046 / 543 15 75

tel.: 0905 204 908

projekcia: 0948 202 492

samozber plodov: 0948 668 089

www.crz.sk

e-mail: crz@crz.sk